

Nužna medicinska zaštita života i zdravlja ljudi na „Brankovom putu“ i „Tjedan hrvatskog domoljublja“

Gotovac P

Sažetak

U osvrtu se opisuje tijek medicinskih aktivnosti vezanih uz ovo hodočašće i raščlanjuje implikacije po život naroda nastale iz iskustva aktiviteta ove skupine ljudi. Temeljem istih preporučuju se konkretna, primjerena produktivna djelovanja koja daju smisao nužnim promjenama kvalitete življenja, sada, na ovom prostoru Hrvatske.

Ključne riječi: aktivitet, Domovinski rat, istina, pozornost, Tjedan domoljublja

Uvod

Ima jedna skupina ljudi koja već godinama (dakle, tradicionalno) određenih dana vezanih uz aktivnosti iz Domovinskog rata 1991.- '95., kao i dana vezanih uz aktivnosti na domaćoj i međunarodnoj sceni koje su posljedice tih ratnih zbivanja na taj (svoj) način (hodanjem) djeluje poticajno prema ostalim članovima hrvatske zajednice. Čineći tako, ta je skupina ljudi našla svoj način izražavanja. Iskazala je volju. Poduzela je i nastavlja poduzimati konkretne napore, ali moguće primjerene (angažirane-poticajne) aktivnosti.

Ove je godine skupina odlučila propješačiti put dug oko 1 000 km, organizirala se i uz minimalnu potporu zajednice svladala taj put. Uspjeli su u prvom dijelu nauma. Na drugima je (kako na reprezentacije hrvatske zajedničke volje - RHZV, tako i na svakom pojedinačnom pripadniku zajednice) da ostvare sve ostalo na što je ukazala ova hrabra skupina velikodušnih pojedinaca, veterana, branitelja koji su, paradoksalno, inače već višegodišnje u statusu djelatnih dragovoljaca.

Poduzete medicinske mjere i aktivnosti tijekom hodočašća

1. Minimum mjera prije polaska na put: osigurali su terensku pratnju srednje stručne medicinske razine, zatražili su pomoć liječnika i sistematski medicinski pregled (nije obavljen), uputili su dopis sustavu zdravstva i dobili su pozitivan odgovor.
2. Minimum mjera tijekom putovanja: 7 puta obavljena intervencija sustava i 5 pregleda od strane PMZ (HMP) u DZ (Požega, Pakrac, Kutina (u Kutini je podršku hodočasnicima organizirala HVIDRA, a u Vrgorcu nije obavljen medicinski pregled iako je bio organiziran), Slunj, Zadar, Vrgorac, i Dubrovnik). Hodočasnici su tijekom puta 5 puta proživljavali psiho – fizičke i socijalne krize od kojih su najteže bile krize na putu oko Vrgorca i ona oko Dubrovnika.
3. Nakon puta nije bilo sustavnog stručnog medicinskog pregleda hodočasnika nakon puta.
4. Duhovna skrb hodočasnika bila je sustavna i trajna, prije polaska na put, tijekom putovanja, i nakon puta)

Popis hodočasnika

Vrbošić Z., Bičvić M., Hajdarović Ž., Bosak D., Lang S., Čulo B., Jakovljević S., Vonić I., Krstić Štefica, Berišić T., Markus M., Bobeta D., Filipi M., Jezildžidić Z., Banić Z., Mayer D., Lozina I., Vonić A., Antolović Z. i Kolarić I.

Rezultati

Hodočasnici su obavili put. Stigli su pješke, najtežim putem iz Vukovara preko Zadra na Srđ za 25 dana. Tražili su (za sebe) malo. Ukazali su na konkretne nacionalne značaje (DiP 1): otvorili su prostor reafirmacije nacionalnog ponosa i dali su poticaj borbi za normalni život „tihe“ većine, kao i utemeljivanju Hrvatskog tjedna domoljublja. Zdravstvo je sudjelovalo koliko je trebalo. Zaštitilo je život i zdravlje riziku izloženih ljudi. A narod je tijekom trajanja puta iskazivao suosjećanje prema smislu hodočašća, kao i razumijevanje problematičnog stanja odnosa u Hrvatskoj. Duhovna skrb hodočasnika bila je trajno na raspolaganju.

Rasprava

Situacija i stanje odnosa

Znamo da su danas u zapadnom svijetu bitno razorene tradicionalne vrijednosti života. To je napose stvarnost u zemljama u tranziciji koje su, kao i Hrvatska, istovremeno dio globaliziranog svijeta. Evidentan je tako danas pad (i nedostatak) morala na individualnom i na političkom području djelovanja Hrvata. Praktičnim iskustvom osobnog življenja danas u Hrvatskoj proživljavamo i svjedočimo ugrožavanje načela odgovornog djelovanja (znanosti koja traži mogućnosti uspješnog, smislenog života članova zajednice). Pobijedili smo u ratu, međutim, nismo uspjeli ostvariti normalitet života većine („... moje najmanje braće!“) u miru! Pad kvalitete svakodnevnog praktičnog postupanja strukture vlasti, kao i većine građana, paradoksalno nije praćen (nije naplaćen) odgovarajućim primjerenim napretkom općeg (boljim životom puka), DiP2. Ili, ako prihvatimo da ipak imamo bolji život (ceste, npr.) ostaje pitanje zar nije cijena tog pada previsoka i zar uz tu cijenu nismo mogli više i bolje u kraćem vremenu? Gdje su granice pada, gdje je mjera postupanja i gdje je kazna za dogovorone? Ove pojave su, nažalost, bile aktualne tijekom proteklih petnaestak godina slobodne, neovisne, pluralne, demokratske hrvatske Države. Demokratski izabrane strukture vlasti (RZV) obećale su uključenost i socijalnu osjetljivost. Istovremeno, vlasti praktično obmanjuju izbornu bazu (15-18) svakodnevno prakticirajući politiku neoliberalizma s relativizmom uz manjkavost socijalne osjetljivosti prema drugom (bližnjem), napose nedostatkom osjetljivosti prema ono u potrebi.

Vapaj srca

U takvoj situaciji (takvom stanju odnosa) Branko je imao sklad srca i volje (DiP 3). Procijenio je da može i da će (uz podršku bližnjega) uspjati ostvariti svoj naum. Za uspjeh nauma osigurao je samo nužno (najmanje!), te je krenuo na put da bi potvrdio posebnost trenutka kojeg živimo sada, na ovom prostoru hrvatske Države (DiP 4). Krenuo je sa srcem što, kako reče B. Pascal, predstavlja premisu za svaku (pa i njihovu) moguću spoznaju realnosti (DiP 5). Hodočasnici su zamolili i mene (kao experta javnog zdravstva) za pomoć. Podsvjesno sam znao da njih treba podržati na putu ostvarenja njegova visoko rizičnog nauma. Svjesno, međutim, nisam bio uvjeren da je njegov naum tako postavljen, današnjem čovjeku moguće i ostvariti. Napose ne bez veće štete po njegov život, te sam ih odmah na početku akcije odgovarao od realizacije nauma. Međutim, kako je „Sve što se zbiva u vezi, i u odnosu, sa svime“ i kako „nema moralno neutralne situacije“ (10) pristajem sudjelovati (pozorno brinuti za sigurnost izloženog, ugroženog pojedinca i skupine ljudi, koji se izlažu – svojim životom ukazuju na ugozu života zajednice, na-roda). Pristajem poduzimati ono što je potrebno i moguće u okvirima struke. (Srce je znalo, pathos je htio, ethos je prihvaćao, um je negirao). Nisam, stoga mogao odbiti zamolbu da pomognem. Uključio sam se na početku akcije koja je tada izgledala nerealnom. Početak se događa samo ako se uključite rano – već u proces simpatije, suosjećanja i identifikacije s onim što jest, s onim koji je dio jedne sudbine (sudbine drugog koji pati), s onim što ima izgled za uspjeh kao što su brojni hrvatski branitelji činili na početku obrane protiv agresije (pokrenute moćne ratne mašinerije) protiv slabe Hrvatske. Pokrenuti aktivitet (kao proces), tada (u tom stanju odnosa) je bio isto tako patnja koja obećava radost (rođenje novog, uzvišenog cilja, svrhe i smisla života, razvoja, boljeg, ...). Ako se čovjek u takav proces uključuje tada, bez obzira na opiranje aktualne politike i onih koji ne razumiju, ali pristaju na loša (trenutno za njih povoljna) rješenja (PLR – pristalice loših rješenja) otkriva da su srce i um „dvije strane istog novčića“ (10).

Pozornost i briga

Takva pozornost i takva briga je imperativ ne samo posebnih stanja odnosa nego i općeg, svakidašnjeg života. One definiraju konkretno čovjekovo biće. One su pokretači i čuvari suštine. One su mjere susreta trenutka i vječnosti, jer „vječnosti može biti svejedno hoće li se nešto poduzeti ili ne, ali čovjeku (životu sada i ovdje) ne!“

Cilj i svrha akcije („žrtava“ hodočasnika) za bližnjeg u nevolji (pojedinca i na-roda) predstavlja odnos usmjeren na to da našu pozornost prema ugroženom održimo u egzistenciji, i da se toj pozornosti otvori prostor za rast i razvoj (10; DiP 6)!

Zaključci i preporuke

Minimum potpore, sigurnost, spremnost, pouzdanost, i dostupnost sustava, te Tjedan hrvatskog domoljublja (2. – 8. listopada):

Hodočasnici su za sebe tražili najmanje. Ostvaren je prvi dio njihova nauma (hodajući stigli su na Srđ). Ukazali su na nužnost obrane ugroženog života bližnjeg, kao i ugroženog zajedničkog dobra. Na svima je nama da ostvarimo poruke (cilj i svrhu) „hodočašća“, da održimo, reafirmiramo, revitaliziramo i proširimo prostor nacionalnog ponosa. Vrijedno je u tom pogledu nastojanje da se uspostavi Tjedan hrvatskog domoljublja.

Sustav

Sustav zdravstva je djelovao koliko je traženo i koliko je u danoj situaciji najbolje mogao. Potvrdio je

svoju dostupnost, pouzdanost i sveobuhvatnost. I ovaj put je, kao i inače u takvim slučajevima, potvrđena značajnost uloge paramedicine (med. tehničara) u takvim situacijama. Zdravstvo je, dakle i u ovom rijetkom, neobičnom slučaju primjerenim odgovorom na zahtjev zdravlja i potrebe ljudi potvrdilo visoka humana načela struke. Djelujući tako, dokazalo je istovremeno da potaknuti problem nije u zdravstvu. Problem je, dakle, u kontekstu općeg društvenog stanja odnosa, u opiranju izabrane RZV promjenama na bolje, u indolenciji strukture vlasti prema normalitetu života većine. Problem je, prije svega u gospodarstvu, među pristalicama loših rješenja. Oni trajno, pokorno i uporno rušenjem kvalitete praktičnog postupanja prema drugom ruše kvalitetu življenja puka. Konačno, problem je u volji većine (biračkog tijela). Konkretno, problem je u neizlaženju na izbore u primjerenom broju članova zajednice. Izbori su jedina prava prilika narodu za stvarnu promjenu volje, tj. za promjene na bolje, za otvaranje i širenje prostora zdravog hrvatskog nacionalnog ponosa. Ovaj konkretni aktivitet je i zbog toga poduzet. Da bi zavladała nužna pravednost i Hrvatsku konačno moraju voditi pojedinci vođeni srcem, znanjem, i vještinama, a ne PLR vođeni čuvanjem stečenih prava i osvojenih privilegija.

A narod? Budući da se na okolnosti može utjecati samo malo, Branko je svoje učinio – potaknuo je na bitku za dostojanstvo osobe, na proširenje prostora, revitalizaciju i reafirmaciju posrnulog nacionalnog ponosa. Međutim, narod koji se deklarativno i manifestaciono izjašnjava kao kršćanski katolički, kvalitetom svog svakodnevnog praktičnog postupanja prema drugom se očituje (većinski) kao poganski. Taj narod mora razumjeti da je on izabrao postojeću strukturu vlasti (postojeću RZV). Naravno, narod zna, ali nažalost stvarnosti kvalitete življenja lakše trpi poniženja (pati negativne posljedice nekvalitetnog postupanja vodstva), bježi iz tradicionalnog svijeta u svijet života ili lažno prikazuje istinu nego da se suoči s istinom (stvarnosti življenja). Narod se, evidentno, ne želi se suočiti s cijenom istine življenja na koju ukazuju hodočasnici! Narod, stoga, mora suštinski razumjeti (16) - shvatiti, prihvatiti i postupkom primijeniti, dokazati - da su sitne razlike svakodnevnog postupanja prema bližnjem mjera vrijednosti u koje vjeruje, kao i činjenicu da su svaki izbori jednako važni kao i oni 1990. godine. I nadalje, narod mora razumjeti da nema i neće biti promjena na bolje odozgor. Sasvim suprotno, takva promjena uvijek dolazi odozdol (od pojedinca koji živi sklad uma i srca).

Rješenje za dostojanstvo osobe, istinu i normalitet života većine, napose onih koji ne izlaze na birališta – „...moje najmanje braće“ je, dakle u ravnoteži pathosa i ethosa naroda (DiP 7) koji uvijek i ponovo bira iste. Oni (ti isti), naravno, nikako ne mogu napraviti drugo (promjenu na bolje)! Upravo stoga nužnu promjenu – birati s pažnjom (ponovo plebiscitarno) mora napraviti narod. Jer narod koji, npr. u sportu pobjeđuje i najbolje (DiP 8), na političkim izborima ne pobjeđuje (bira iste) te ne može promijeniti strukturu vlasti „kod kuće“. Izabrani, trajno i nadalje zavode, muljaju, obmanjuju i drže narod dolje, nisko, daleko niže od mogućnosti koje mu, temeljem prirodnih prava u ovoj zemlji stoje na raspolaganju (15 -18).

„Hodočasnici“ su, suprotno postupanju većine, kao sportaši primjerenim produktivnim odgovorom ukazali na problem, i potiču na nužnost aktiviteta. Većina, dakle treba poduzeti slično (primjereno, odgovarajuće). Neka to bude Tjedan hrvatskog domoljublja (DiP 9). Neka cilj i svrha aktiviteta tijekom TD bude prikazivanje i postizanje normaliteta života hrvatskog puka. Suštinski aktivitet naroda je: trajan – svakodnevna postupanja (sitne razlike kod svakodnevnog postupanja prema drugom), i definitivna (sljedeći zbori). A Tjedan domoljublja neka bude od 2. (Međunarodni dan djece) do 8. listopada (hrvatski Dan neovisnosti). Tako primjerenim sadržajima moguć je primjeren produktivni odgovor na izazov na kojeg su ukazali hodočasnici. Oni nisu sami. Povezali su ljude djelovanjem. Imaju i svjedoke. Mnogi su uz njih, napose branitelji dragovoljci. Struktura vlasti treba samo iznaći primjerenu regulativu koja će omogućiti održavanje Tjedna domoljublja.

„Svaka naša aktivnost ima svoje vrijeme. Danas je vrijeme intenzivne izgradnje zajednice“ Milan Bandić, gradonačelnik Zagreba, pri otvaranju izložbe „Da se ne zaboravi“ u auli Poglavarstva Grada, 28. 05. 2008. godine prilikom Dana branitelja grada Zagreba.

Zahvalnost (za zdravstvenu i duhovnu potporu „hodočascima“) dugujemo:

1. pojedincima iz sustava zdravstva: dr. Antonić, g. Kuprešak i gđa. Samardžić (DZ Požega), dr. Solar, dr. Bakula, gđa. Renata (DZ Pakrac), gđa. Magdić, dr. Bakalar (DZ Slunj), dr. Grbić-Rimanić, Dr. Dundov (DZ/OB Zadar), dr. Jelavić (DZ Vrgorac), dr. Vlahušić (OB Dubrovnik), gđa. Željka Krištić (Ministarstvo zdravstva)
2. izvan sustava zdravstva: g. Bobeta, med. teh.
3. napose hvala biskupu prof. dr. Valentinu Pozaiću (dušobrižnik HKDL), te nekolicini gvardijanima samostana na Brankovu putu.

Literatura

1. Jasprica H. V.: Hitna medicinska pomoć u izvanbolničkim uvjetima, JAS Zagreb, 2005
2. Paramedics (Physician Assistant Programs), u: www.aapa.org/pgmlist.php3.
3. Gotovac P.,(ur): Temelji vojne higijene i epidemiologije, MORH, Zagreb, 1997.
4. Činitelji zdravlja, u: www.hčiz.hr, u: www.cpha.c/healthdeterminants/ ,u: [http://ec.europa.eu/health/ph_overview/strategy/health_strategy en.](http://ec.europa.eu/health/ph_overview/strategy/health_strategy_en.), Strategija hrvatskog sustava zdravstva 2008.-'13., Zagreb, 2007., u: www.vlada.hr.
5. Useljenička politika u funkciji hrvatskog gospodarstva, Zagreb, lipnja'08., www.matis.hr.
6. Chan M.: Invest in Health – Build a safer future, WHO, Geneve, 2007., u: www.who.int/.
7. Buttanshow C.: Tipping the Balance Towards Primary Healthcare Network. Nordic school of the Public Health, 2005., Goteborg, Sweden.
8. Blakemore K.: Social Policy, 2ed, Open University Press, Berkshire, UK, 2003.
9. Lalonde M.: New Perspective on Health of the Canadians, CPHA, Ottawa, 1974.
10. Koprek I.: Pridi da možeš čuti. Etika u sjeni globalizacije i postmoderne. Zagreb,2005.
11. Dostojanstvo ljudske osobe, u: Vjerujem. Mali katolički katekizam. Glas koncila, Zagreb, 2004., str. 147 -149.
12. Paić Ž.: Paradoksalna egzistencija drugog. Vladimir Jankelevetich kao „filozof života“, u: Autsajderski fragmenti 1/2, Institut „Vlado Gotovac“, Zagreb, 2005., str. 128 –135.
13. Novi katekizam za 1831., u: Stijepo Obad, „Razvoj slobodoumlja u gradskom društvu Dalmacije“, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, 24 (11), 1984/85, str. 140-162.
14. Smoje M.: Smišno tržište, Ča nan je činit, i Muzuveri, u: Dnevniku jednog penzionera, Dalmatinska biblioteka 6, Marjan tisak, Split, 2004.
15. Frankfurt I.: On Bullshit. Princeton University Press, USA, 2005.
16. Pažanin A.: Moral, pravo i povijesno mišljenje, u: Pažanin A.: Etika i politika, prilog praktičnoj filozofiji: Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, 2001., 345-400.
17. Ramet S. P.: Demokratska tranzicija u Hrvatskoj, transformacija vrijednosti, obrazovanje i mediji. Alinea, Zagreb, 2006.
18. Ramet S. P.: Postkomunistička Europa i tradicija prirodnog prava, Alinea, Zagreb, 2004.
19. Omča oko vrata (Stanje ljudskih prava Hrvata u BiH), iz: Izvješće J&P Biskupske konferencije BiH; Hrvatski katolički radio (jutarnje vijesti), Zagreb, 7. 06. '08.

DiP - DODACI, PRIMJEDBE I PRIPOMENE:

DiP 1./ Značaj poruka Brankova puta (ako nitko drugi) dobro razumiju oni branitelji Domovinskog rata koji (između ostaloga) dobro poznaju, i razlikuju značaj (smisao i ulogu) europskih EC monitoringa, UN-ova UNPROFOR-a, i američkog MPRI-a za Domovinski rat s jedne strane, i s druge strane stvarnu ulogu pripadnika hrvatske „sluzave strukture“ tijekom rata, učinak stvarnih branitelja Domovinskog rata, kao i stvarno značenje „kukavičjeg jaja Domovinskog rat“ (hipertrofija broja branitelja nakon rata, i smisao enormnog porasta broja lažnih invalida (RVI) poslije rata): uništavanje naboja, volje za promjene (za bolje), rušenje pozornosti prema realitetu kvalitete postupanja, razaranje brige za drugog (napose darovitog), kao i razdor među bliskima - jednakima u bogatstvu različitosti. Značaj poruke puta, zasigurno razumiju i oni koji su svjesni „sveprisutnosti, nezaobilaznosti, gotovo vječnosti“ moralnih nakaza (uz ispriku prirodnim pojavama) u Hrvatskoj, naših tzv. PLR. Naših, stoga što su tu kao da je život bez njih (napose bolji život) nemoguć. Naravno, PLR nisu (kao u srednjem vijeku zabavljači). Pred njima čak i govor, u stilu sve je jasno, problema nema, i sl.) prilagođavamo. Oni, istovremeno zavode, muljaju varaju... Oni su članovi svega. Bez njih nije ništa moguće. Oni su, uvijek uz one koji jesu, uz vlast. To je sposobnost prilagodbe, naravno prilagodbe za zlo! Rat s njima je, uopće gotovo nemoguć. Narod, stoga ne može ratovati s njima. Njih se ne da jednostavno pobijediti. Međutim, narod je sposobniji od svega. On trpi, sluša, pati, rađa, proizvodi... Na kraju narod njih i posvaja. Oni su „treći teret“ svom narodu. S njima se, uvijek mora računati, biti na oprezu, i biti pozoran pred njima! Ovdje ne treba navoditi primjere da bi znali na koga se misli. Svi, u svojoj blizini (napose u gospodarstvu) poznajemo najmanje trojicu. Druga je stvar što nemamo snagu volje suočiti s istinom!

DiP 2./ „Danas živi uvjerenje, i činjenica jest da svaki napredak čovječanstva biva praćen, i naplaćen zanemarivanjem kvalitete praktičnog ponašanja (postupanja) čovjeka prema bližnjem“... Cijena slobode je visoka. Čovjek (u slobodi) sam sebe određuje voljom i djelovanjem...djelovanje je kriterij... događaj otkriva istinu (10).

DiP 3./ „Bog je prepustio čovjeka slobodnoj volji njegovoj“ (Sir 15, 14).

Čovjek je bio stvoren kao razumno biće: on posjeduje dostojanstvo osobe obdarene sposobnošću započinjanja novog i gospodarenja vlastitim činima. Sloboda nam nije dana za to da ravnodušno (kao hrvatske pristalice loših rješenja) izabiremo dobro ili zlo, nego da izabiremo dobro i ono što odgovara istini (11).

DiP 4./ Radi usporedbe stanja, i dinamike odnosa, danas u Hrvatskoj s onim od nedavno vrijedno je, ilustrativno i „zgodno“ je prisjetiti se, na ovom mjestu (ne samo iz sentimentalnih razloga) vrlog

humoriste Miljenka Smoje, koji je za to vrijeme, tada rekao:

„I ja mislim da stvari treba staviti na svoje mjesto i narodu jasno, bistro i čisto kazati ča je i kako je. U nas odgovornost postaje sve šira, ... sve je manje pojedinačna, vlastita. Ako nima sklada između riječi i dila, ako se jedno govori a drugo čini onda je to falšitad, laž i pokvarenjaštvo ... najgore vrste. I ča je najvažnije, bit će nan točno onako kako budemo radili, kako se budemo ponašali, dakle kako miritamo“ (14).

Dodatno:

1. - Predstavници tadašnjeg i današnjeg mentaliteta hrvatske strukture vlasti (vrlo vjerojatno) sasvim su identični, isti su, ili su nasljednici.
2. - Situaciju stanja odnosa, danas (uzroka i posljedica), najkraće možemo opisati poznatim činjenicama: pad kvalitete praktičnog postupanja, pad nataliteta, betonizacija obale, prodaja važne (vitalne) infrastrukture, te porast dugova, siromaštva i nezaposlenosti mladih. I nadalje,
3. - Radi cjelovitosti prikaza stanja odnosa, danas u Hrvatskoj nužno je ovdje dati i opis uloge BiH Hrvata u Hrvatskoj. Ovdje se to činimo samo najkraće, jednostavno i stoga što je Brankova skupina, ovom prigodom pješačila s Ovčare na Srđ preko Zadra.

BiH Hrvati, osim što za razliku od hrvatskih Hrvata imaju dvije domovine značajno sudjeluju u svakodnevnicima života u Hrvatskoj. Oni sudjeluju najmanje na području duhovnog, sportskog, gospodarskog, političkog i kriminalnog miljea Hrvatske (mogu li i više?) gdje, zajedno sa „subračom“ Hrvatima značajno odlučuju, kako o svemu (pa i o dobru), jednako tako (što je najgore), i o padu kvalitete praktičnog postupanja „tamo i ovdje“ (19). Usprkos svemu oni su, ipak ta ista „Kuga, i Koler“ naroda bez obzira oblačili oni „bile čarape“, družili se u Hennessy club-u ili predstavljali tvrdu jezgru našeg kriminalnog miljea. Experti su čuvanja stečenih privilegija bez obzira na to da li bježe iz svog tradicionalnog svijeta u svijet života, ili suptilno koriste naslijeđena poznanstva. Ta reprezentacija naroda bez razumijevanja potreba svoje „najmanje braće“, bez mjere, i bez srca umno se ne da mijenjati (s osvojenih pozicija). Čuva stečene pozicije čak i kad životom njegova naroda zavlada Bijela Kuga. I oni dosljedno, na štetu naroda u Hrvatskoj proizvode EPIDEMIJU ISTOSTI PONAŠANJA, koju gotovo instinktivno i nepogrešivo razumiju njihovi sljedbenici.

DiP 5./ B. Pascal (1623 – 1662), francuski matematičar i filozof, tvorac teorije vjerojatnosti (... razmatraju se događaji koji se mogu, ali se ne moraju dogoditi...ne možemo ih sigurno ni predvidjeti. To su, stoga slučajevi na granici mogućeg koji se događaju u pokusima, ili pri opažanjima prirodnih pojava!). <http://www-groups.dcs.st-and.ac.uk/> (B. Pascal: Osnove teorije vjerojatnosti).

DiP 6./ Ljudi, inače u svakom slučaju svog djelovanja i u sve investiraju svoju pozornost nadajući se promjenama, naravno promjenama na bolje, a ne stagnaciji, padu ili zaostajanju. Druga je stvar i činjenica je, da se kao u našem slučaju, ta nadanja najčešće (ako nema pozornosti) izjalove i pretvore u suprotnost – pad kvalitete praktičnog postupanja! Objašnjenje takvog razvoja događaju u našem slučaju jednostavno je. Uostalom – „uzroke shvaćamo po posljedicama“: Lakše je što ne valja, zlo se nudi i brže je! Za dobro, naročito za opće (zajedničko dobro), kao i za dobro drugoga treba se boriti, zauzimati, nastojati, biti pozoran, brižan ... U prirodi je čovjeka da ga ono što je lakše dosljednije potiče te je čovjek spremniji na prečac (siguran put u propast)! Čovjek se svakodnevno u praksi opire Heraklitovom stavu: rat je (borba je) majka i otac svega! No ipak, usprkos malodušnosti većine i ovaj narod je praktično trajno „u ratu“. „Narod ne treba strahovati za budućnost“ ukazuju nam svećenici (tijekom misne propovijedi). U pravu su – narod koji izumire zaista ne treba strahovati za budućnost! On mora strahovati za svoju sadašnjost. Taj rat je težak i od onog kojeg nazivamo DR. Ovaj narod, umjesto da se suoči s istinom, bježi od okrutne stvarnosti u svijet života ili pristaje na loša rješenja. Svećenici, naravno (a znamo i zašto) ne ukazuju upravo na ove činjenice!

Narod, međutim tijekom ovog vremena, ipak praktično ratuje držeći se (i zbog vladavine „tog određenog mentaliteta“), nažalost najniže razine ljestvice vrednota. Posljedice (pad kvalitete postupanja) i porivi (interesi) takvog ratovanja vide se po široko rasprostranjenoj socijalnoj bešćutnosti i po nebrizi za drugog, za onog u potrebi. A Branko potiče na težak put koji će kroz borbu za prave (istinske) vrednote života, ipak u konačnici rezultirati boljim – normalitetom života većine (izborne baze, „...moje najmanje braće“). Život bez pozornosti prema stanju vrednota zamire! Pozornost stoga, danas i ovdje u Hrvatskoj stoji kao imperativ djelovanja (kreativnog odgovornog djelovanja) koje će (uvažavajući konačno i sitne razlike postupanja) i u Hrvatskoj rezultirati pomakom kvalitete praktičnog ponašanja Hrvata prema normalitetu života većine članova zajednice. Pozornost je, inače suprotnost raširenoj indolenciji (ravnodušnosti/tuposti) hrvatske regularno izabrane strukture vlasti prema općem, zajedničkom dobru i promjenama na bolje - prema normalitetu „regularnog života“ većine.

DiP 7./ novi smjer, način i mudrost (djelatno postupanje većine prema drugom u realitetu svakodnevne prakse življenja)

Brankov put je primjer, poticaj za plebiscitarni zaokret odluke naroda u smjeru postizanja mjera

sigurne, pouzdane prakse budućnosti (boljeg života) zajednice. Sloboda je plaćena krvlju hrabrih, samozatajnih dragovoljaca, a ne krvlju izabrane RZV koja sada (kao i prije toga) uživa, čuva svoje stečene privilegije, istovremeno zanemarujući, čak i onemogućavajući, istinske promjene prakse koja vodi u sigurniju budućnost života naroda. Ta i takva RZV nikad ne odustaje s pozicije drage volje, a trajno je spremna na nestašluke (obmane, i muljažu) koji su stvarna (praktična, svakodnevna) prepreka razvoju zajednice. Čeka se, dakle spremnost naroda za promjene! Do nje se, naravno ne dolazi lako.

Svi stoga moramo svakodnevno (dosljedno, ponovo i uporno) praktično nastojati kvalitetno postupati na svim razinama, u svakom pojedinačnom srcu i umu /"dvjema stranama jedne kovanice"/. To je jedina, prava mjera mogućih (ne samo poželjnih) promjena.

Promjene će, naravno i nadalje ostati samo poželjne ako se, za pravu mjeru ne plati prava cijena, čak i više, i teže od pada morala. No, budući da je cijena koja je u pitanju visoka, narod se kao skup pojedinaca, zaveden brojnim razlozima redovno povlači, odgađa, čak odustaje te se nužne (prave) promjene ne događaju, napose ne primjereno i pravovremeno, sa svim lošim posljedicama po taj isti narod, ali nikad ne i po privilegije izabrane RZV. Oni (RZV i PLR) su, osim privilegija, što je najgore, stekli i svoje tvrde navike koje su im (što je opet najgore od svega) postale drugom prirodom. Njihove negativne navike, nažalost rastu kao da je cilj demokracije upravo to (rast i održavanje njihovih navika, njihovih privilegija, i njihovih stečenih prava), a ne normalitet života većine! Demokracija se, istovremeno ipak izgrađuje, kakvim takvim promjenama svakodnevnice (kvalitete postupanja prema drugom!), dakle promjenama iznutra, a takve promjene određuje, usmjerava, i diktira, dok istovremeno prave (potrebne) promjene onemogućava upravo ta izabrana struktura vlasti (RZV, PLR).

Svjedoci smo danas u Hrvatskoj s druge strane hipertrofije događanja u stilu „kruha i igara“ (Rokaj fest, npr., o nogometu da i ne govorimo), kao i u stilu „show must go on“ (Farma, Big Brother, i sl.) što ni u kom slučaju nije primjereno našem složenom, teškom, kriznom stanju odnosa. Moramo se pitati zar takvih zbivanja nije već previše? Tko upravlja takvim stanjem odnosa? Zašto bi, i kome bi TD svojim plemenitim konstruktivnim sadržajem smetao? Itd. i sl.

DiP 8./ Naši sportaši, međutim često (kao i mnogi drugi slični, i ini „zabavljači“, glumci, pjevači, i dr.) nakon afirmacije u sportu, dakle nakon ostvarenih uspjeh ulaze u politiku i podržavaju „kamen oko vrata“ svog naroda. Kojeg li prokletstva, nesreće na-roda! A do tada, bez obzira na pad morala kao neizbježnu cijenu napretka, oni će prakticirati epidemiju istosti lošeg ponašanja - okolnosti koje vode u stanje izumiranja vlastitog naroda! Za njih ne vrijedi spoznaja da su pathos i ethos dvije strane jednog novčića – istine. Oni manipuliraju upravo s tim što narod baš to ne uviđa, odnosno s tim se ne suočava, i na tome profitiraju (na indolenciji većine)!

DiP 9./ Tjedan domoljublja je primjer mogućeg područja djelovanja radi rečene promjene ponašanja građana. U traženju sadržaj rada tijekom TD može se početi i od „starih“ znanja, kao što su npr.: „Glavar će čitati ovaj katekizam svojoj obitelji“. Na pitanje koji je cilj ljudskog života, on 1831. godine odgovara: „Osigurati sreću sebi, svojoj obitelji i drugima“. A na pitanje koji su načini da se ostvari ovaj cilj, Glavar će reći: „Posjedovati dobro zdravlje, obrazovanje, sredstva za život i živjeti pod dobrom upravom“(13). U sjeni Brankova puta, sukladno Katekizmu za 1831., danas je sadržajem aktualan Tjedan domoljublja! Odnosno, sadržaj općih aktivnosti TD-ea može biti zdravlje (činitelji zdravlja): demografija, pismenost, nezaposlenost, dug, rasprodaja infrastrukture, i sl. Potkrjepu za sadržaje djelovanja tijekom TD-ea lako je naći (1-9). Razina događanja sadržaja THD treba biti sljedeća: lokalna zajednica na početku (3. – 6. 10.), a vrh zajednice na početku i na kraju kraju tjedna (2. i 6.10.).

Kontakt

Prim. dr. Petar Gotovac, epidemiolog, Viši savjetnik za pitanja zdravlja i zdravstva
ZUHRV (Zajednica udruga hrvatskih ratnih veterana), 10000 Zagreb, Vlaška 87
Telefon: 091/8821 237
E-mail: pgotovac@morh.hr